

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/2/2020
Identifikačné číslo spisu: 5019200191
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5019200191.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu, JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu, JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: K. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX I. XX, zastúpeného advokátkou: Mgr. Zuzana Karkóová, so sídlom Daniela Dlabáča 35, 010 01 Žilina, proti sťažovateľke (predtým žalovanej): Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovanej, č. 30345-2/2019-BA zo dňa 14.02.2019, o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, č. k. 25Sa/11/2019-46 zo dňa 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť zamietla.

Navrhovateľovi náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej aj krajský súd alebo správny súd) rozsudkom, č. k. 25Sa/11/2019-46 zo dňa 26. septembra 2019 zrušil rozhodnutie žalovanej, č. 30345 - 2/2019 - BA zo dňa 14.02.2019, ktorým zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Žilina, č. 7577/2018-ZA-DvN zo dňa 11. decembra 2018, ktorým podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a podľa čl. 61 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia rozhodla, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti.

2. Správny súd zistil, že žalobca sa zdržiaval v Nórsku v období od mája 2011 do júla 2018, t. j. 7 rokov a 2 mesiace. Počas výsluchu uskutočneného dňa 11. decembra 2018 žalobca uviedol, že po celý čas jeho pobytu v Nórsku pracoval v jednom pracovnom pomere (trvajúcom viac ako 7 rokov) v spoločnosti Tide Buss AS. Tento pracovný pomer bol dohodnutý na neurčitý čas, nemal sezónny ani dočasný charakter. Žalobca počas tohto pracovného pomeru poberal nemocenské dávky podľa nórskeho právného predpisov (a to od 15. februára 2012 do 29. februára 2012, od 30. marca 2012 do 1. apríla 2012 a od 12. mája 2014 do 6. júla 2014), čo vyplýva z formulára U1 zo dňa 15. októbra 2018. V tomto formulári súčasne príslušná nórska inštitúcia osvedčila, že pracovný pomer žalobcu v Nórsku

bol ukončený výpoveďou zamestnanca, t. j. z podnetu žalobcu. Na základe uvedených skutočností je možné žalobcovu pracovnú situáciu v Nórsku jednoznačne hodnotiť ako stabilnú, s prioritnou orientáciou na nórsky pracovný trh. Na území Nórska sa žalobca nezdržiaval s blízkou osobou. Počas výsluchu uviedol, že počas jeho pobytu v Nórsku žila na Slovensku jeho matka (invalidná dôchodkyňa, o ktorú sa v súčasnosti stará). Je rozvedený, na Slovensku sa zdržiavajú jeho dve deti (z toho jedno maloleté, voči ktorému má vyživovaciu povinnosť), s ktorými nežije v spoločnej domácnosti. Uviedol, že počas výkonu zárobkovej činnosti v Nórsku sa na Slovensko vracal 10 - 12-krát ročne, dovolenky trávil striedavo na Slovensku a v Nórsku. V konaní o nároku na dávku v nezamestnanosti žalobca predložil cestovné doklady, v zmysle ktorých sa v roku 2018 vrátil na Slovensko 2-krát, v roku 2017 celkovo 9-krát (na 7 - 9 dní) a v roku 2016 to bolo 3-krát. Počas výsluchu žalobca ohľadom svojej bytovej situácie uviedol, že v Nórsku býval v podnájme, ktorý mu najskôr poskytol zamestnávateľ, neskôr si podnájom zabezpečil sám. Na Slovensku nevlastní nehnuteľnosť, ktorú by reálne využíval na bývanie (je spoluvlastníkom nehnuteľnosti v podiele 3/8, ktorú nadobudol dedením). V súčasnosti býva v spoločnej domácnosti so svojou matkou (v uvedenej nehnuteľnosti). Na území Nórska bol žalobca zamestnaný, takže daňové povinnosti si plnil na tomto území, z čoho je zrejmé, že za štát bydliska sa na daňové účely považuje štát zamestnania, t. j. Nórsko.

3. V žalobe žalobca namietal, že prvostupňový aj druhostupňový orgán verejnej správy dospel na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu k nesprávnym skutkovým záverom, a to z dôvodu, že neskúmal dôvody, pre ktoré žalobca uzavrel pracovnoprávny vzťah v zahraničí (zabezpečenie príjmu na pokrytie nákladov - výživného, nakoľko v tom čase mal maloleté deti). V tejto súvislosti žalovaná uviedla, že v konaní o nároku žalobcu na dávku v nezamestnanosti zachovanie na jeho väzieb na území Slovenskej republiky posúdila na základe všetkých zistených a preukázaných skutočností v súlade s čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Dôvod odchodu do zahraničia nie je možné považovať za rozhodujúcu skutočnosť, ktorá jednoznačným spôsobom preukazuje zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Ak by mala prijať takýto záver, miesto bydliska by v konaniach o nároku na dávku v nezamestnanosti nebolo potrebné skúmať (prípadne bydlisko by bolo nutné automaticky považovať za zachované na Slovensku), pretože v zásade vo väčšine obdobných prípadoch je dôvod odchodu do členského štátu rovnaký, a to ekonomický, resp. finančný. Takýto právny záver by nebol v súlade s koordinačnými predpismi a odporoval by účelu základného a vykonávacieho nariadenia. Žalovaná poukázala na to, že rozhodujúcim ukazovateľom miesta bydliska sú skutočnosti stanovené v čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, v súlade s ktorými bolo posúdené bydlisko žalobcu. Žalovaná teda posudzovala len skutočnosti stanovené v čl. 11 ods. 1 písm. a) a b) vykonávacieho nariadenia (pobyt v Nórsku viac ako 7 rokov, stabilná pracovná situácia v Nórsku, orientácia na nórsky pracovný trh, plnenie daňových povinností na území Nórska, čerpanie dávok sociálneho poistenia v Nórsku), ktoré podľa nej jednoznačne preukazujú, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky, počas výkonu činnosti zamestnanca na území Nórska, nezachoval.

4. Pokiaľ žalovaná nezohľadnila žalobcove vlastníctvo 3/8 nehnuteľnosti - rodinného domu na Slovensku, ktorú však neužíva na svoje bývanie, správny súd uviedol, že vlastníctvo nehnuteľnosti je jednou zo skutočností, ktoré je v zmysle čl. 11 ods. 1 písm. b) vykonávacieho nariadenia potrebné zohľadniť pri posudzovaní bydliska dotknutej osoby, pretože vypovedá o jej bytovej situácii. Táto skutočnosť však musí byť vyhodnotená v celkovom kontexte spolu so všetkými skutočnosťami podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Žalovaná, podľa názoru správneho súdu, správne vyhodnotila, že spoluvlastníctvo nehnuteľnosti (v podiele 3/8), ktoré počas výkonu zárobkovej činnosti v Nórsku (a ani po návrate na Slovensko) nebolo reálne využívané žalobcom na bývanie, v porovnaní s rozhodujúcimi skutočnosťami (najmä v porovnaní s dlhodobou prítomnosťou žalobcu v Nórsku a stabilnou pracovnou situáciou, ktoré poukazujú na vytvorenie väzieb žalobcu na území Nórska) jednoznačným spôsobom nepreukazuje zachovanie bydliska na Slovensku, súčasne však konštatoval, že žalovaná túto skutočnosť (žalobcove vlastníctvo 3/8 nehnuteľnosti) nevyhodnotila správne v celkovom kontexte spolu s ostatnými skutočnosťami podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Skutočnosť - zdieľanie spoločnej domácnosti s matkou (v nehnuteľnosti - rodinnom dome na Slovensku, ktorého je žalobca 3/8 spoluvlastníkom), nebolo možné v konaní o dávke v nezamestnanosti prihliadať ako ku skutočnosti relevantnej pre určenie bydliska.

5. Podľa názoru krajského súdu, žalovaná nesprávne vyhodnotila skutočnosti získané výsluchom žalobcu dňa 11.12.2018, realizovanom za účelom zistenia presného, úplného skutkového stavu a dokazovania skutočností pre posúdenie zachovania bydliska na území SR a zachovania centra záujmov. Z tohto výsluchu jednoznačne vyplýva, že žalobca je rozvedený od roku 2003. Má dve deti vo veku 15 a 20 rokov, vyživovaciu povinnosť voči jednému nezaopatrenému dieťaťu, v spoločnej domácnosti však s deťmi nežije, je s nimi v pravidelnom kontakte. Počas výkonu práce v zahraničí žila rodina pána N. (matka) na území SR. Na Slovensko cestoval letecky 10 - 12-krát ročne (preukázané letenky: rok 2016 - 3-krát, 2017 - 9-krát, 2018 - 2-krát), za účelom návštevy rodiny, vybavovania úradných záležitostí. Dovolenku trávil striedavo v Nórsku a aj na Slovensku. Počas pobytu v zahraničí býval v dvoch podnájmoch (prvý mu zabezpečil zamestnávateľ, neskôr si podnájom našiel sám). Na Slovensku nevlastní žiadnu nehnuteľnosť na bývanie (po otcovi vlastní 3/8 podielu na nehnuteľnosti), hypotekárny úver na bývanie nemá a neplánuje si zatiaľ zabezpečiť vlastné bývanie. Žalobca zo zamestnania dosahoval zdaniteľné príjmy na území Nórska, k zdaňovaniu príjmov dochádzalo vždy na území členského štátu prostredníctvom zamestnávateľa. Na Slovensku podával nulové daňové priznanie. Z vyhlásenia žiadateľa (žalobcu) na účely posúdenia bydliska zo dňa 21.08.2018, z kolónky 4. Pomery žiadateľa v Slovenskej republike počas zamestnania v inom členskom štáte EÚ vyplýva, že žalobca cca 12-krát v roku sa vracal na územie SR, dôvodom návratu na územie SR po skončení zamestnania v inom členskom štáte EÚ je zdravotný stav, na území SR nevlastní nehnuteľnosť na bývanie (pri návštevách býval u rodičov), počas zamestnania v členskom štáte EÚ zostali zachované väzby k SR s rodinou, počas zamestnania v inom členskom štáte EÚ blízke osoby žalobcu mali bydlisko na Slovensku (deti, rodičia, druh/družka). Rovnako zo zápisnice v zmysle ust. § 189 zákona č. 461/2003 Z.z. zo dňa 11.12.2018 vyplýva, že žalobca po príchode z Nórska požiadal o dávku v nezamestnanosti, pretože tu mal a má trvalé bydlisko, na územie SR sa vrátil zo zdravotných dôvodov a za rodinou. Počas pobytu v štáte EÚ mal na území SR zriadený bankový účet. Má záujem ostať na Slovensku, žiť a pracovať a neplánuje sa vrátiť do zahraničia.

6. Krajský súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovanej, že napadnuté rozhodnutia sú dostatočne odôvodnené, preskúmateľné, pretože žalovaná, ako aj prvostupňový správny orgán v odôvodnení svojich rozhodnutí sa nevysporiadali so skutočnosťami uvádzanými žalobcom v administratívnom konaní. Uvedené skutočnosti uvádzané žalobcom v administratívnom konaní vyhodnotil správny súd tak, že jeho dôvodom odchodu do Nórska bolo uzavretie pracovnoprávneho vzťahu v zahraničí (v Nórsku) za účelom zabezpečenia príjmu na pokrytie nákladov - výživného, na v tom čase dve maloleté deti. Na Slovensko sa žalobca vrátil po viac ako 7 rokoch z dôvodu, že jedna vyživovacia povinnosť mu skončila (syn je už plnoletý), ako aj zo zdravotných dôvodov. Prvostupňový správny orgán, ani žalovaná podrobnejšie nezistovali, čo bolo dôvodom návratu žalobcu na územie SR, pokiaľ uviedol ZDRAVOTNÝ STAV. Rovnako správne orgány nevyhodnotili, resp. nebrali do úvahy, že žalobca pravidelne z Nórska dochádzal na Slovensko, a to aj viackrát v roku za rodinou (dve deti, s ktorými udržiaval pravidelný kontakt a s matkou, u ktorej počas pobytu na Slovensku býval). Z administratívneho spisu žalovanej rovnako vyplýva, že v Nórsku okrem práce, ktorú skončil z vlastného podnetu, neudržiaval žalobca žiadne blízke vzťahy, nemal záujem v tejto krajine zostať, čo vyplýva aj z toho, že žil len v podnájme a po zániku jednej vyživovacej povinnosti sa vrátil na Slovensko.

7. Krajský súd ďalej uviedol, že v konaniach o nároku na dávku v nezamestnanosti rozhodujú súdy individuálne, nakoľko skutkový stav a okolnosti, na základe ktorých žiadatelia žiadajú tento nárok, je odlišný (individuálny), v závislosti od skutkových zistení správnych orgánov, ako aj ich následným právnym posúdením. V takýchto konaniach nie je správne porovnávať prípady žiadateľov, ktorí sa približne 7 - 8 rokov (teda dlhodobo) zdržiavali na území iného členského štátu EÚ s cieľom získania väčších finančných prostriedkov ako na území SR. Uvedený typ konania býva rozdielny (odlišný), a to predovšetkým s dôrazom na osobu, ktorá žiada predmetný nárok v tom zmysle, že v jednom konaní ide o osobu slobodnú, bez vyživovacej povinnosti, ktorá v priebehu administratívneho konania mení svoje vyjadrenia a následne tieto vyjadrenia riadne nedoplní resp. nepreukáže, pričom v inom konaní môže ísť o takmer totožnú fyzickú osobu, ktorá však na území SR má vyživovaciu, resp. vyživovacie povinnosti a ktorá so správnym orgánom v administratívnom konaní spolupracuje.

8. Správny súd, dospel k záveru, že v rámci dávkového konania tak prvostupňový, ako aj druhostupňový orgán verejnej správy dospeli na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu k nesprávnym skutkovým záverom, nakoľko neskúmali dôvody, pre ktoré žalobca uzavrel pracovnoprávny vzťah v zahraničí, neskúmali dôvod, pre ktorý žalobca odišiel pracovať do Nórska, dočasnosť jeho zotrvania na území Nórska, nakoľko po tom, čo sa jeho syn stal samostatne zárobkovo činným, sa žalobca vrátil na územie SR (umožnil mu to zánik vyživovacej povinnosti a s tým súvisiace zníženie jeho reálnych výdavkov), preto rozhodnutie žalovanej podľa ust. § 191 ods. 1 písm. c) a e) SSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie a rozhodnutie.

9. Voči rozsudku Krajského súdu v Žiline podala žalovaná v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v ustanovení § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP.

10. Poukázala na § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z.), čl. 61 ods. 1, 2, čl. 65 ods. 5 písm. a), čl. 1 písm. j) Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 (ďalej len základné nariadenie), čl. 11 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, (ďalej len vykonávacie nariadenie).

11. Sťažovateľka uviedla, že podľa názoru krajského súdu, dospela nesprávnym skutkovým záverom z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu, pričom však krajský súd neuviedol žiadne konkrétne usmernenie, aké dokazovanie má v danom prípade vykonať, akým spôsobom má doplniť zistený skutkový stav veci. Žalovaná v konaní posúdila väzby žalobcu na území Slovenskej republiky na základe zistených a preukázaných skutočností, podľa čl. 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Dôvody uzatvorenia pracovnoprávneho vzťahu v Nórsku nie je možné považovať za rozhodujúcu skutočnosť, ktorá jednoznačným spôsobom preukazuje zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Ak by tomu tak nebolo, miesto bydliska by v konaniach o nároku na dávku v nezamestnanosti nebolo potrebné skúmať, pretože vo väčšine obdobných prípadov je dôvod odchodu do členského štátu rovnaký, a to ekonomický, tak ako v prípade žalobcu. Podľa názoru žalovanej, subjektívne skutočnosti ako sú dôvody odchodu do zahraničia a dôvody návratu, nemôžu v žiadnom prípade prevážiť objektívne skutočnosti definované v predmetnom článku vykonávacieho v nariadeniach. Podľa jej názoru, pobyt v zahraničí v dĺžke 7 rokov a 2 mesiace, nie je možné považovať za dočasný, krátkodobý, pričom, ak žalobca sa na Slovensko vrátil v čase, keď mal jeho syn 20 rokov a dcéra 15 rokov, teda v čase, keď mal stále vyživovaciu povinnosť voči jednému nezaopatrenému dieťaťu, sa na Slovensko vrátil napriek pretrvávajúcemu dôvodu pre ktorý do zahraničia odišiel. Jeho reálne výdavky sa síce znížili, avšak voči jednému dieťaťu vyživovacia povinnosť stále trvala. Napriek uvedenému podal žalobca výpoveď z pracovného pomeru na území Nórska a vrátil sa na Slovensko, aj keď na tomto území nemal v tom čase zabezpečené zamestnanie, z ktorého by mohol plniť vyživovaciu povinnosť, prípadne perspektívu zamestnania.

12. Podľa názoru žalovanej, zdravotný stav účastníka konania je osobným údajom a nie je oprávnená tento údaj od dotknutej osoby žiadať, pričom ani nepriaznivý zdravotný stav nepreukazuje zachovanie alebo nezachovanie bydliska na Slovensku počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí. Podľa názoru žalovanej, nevznikli pochybnosti o mieste bydliska žalobcu v mysle kritérií uvedených v článku 11 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a nebolo preto potrebné podľa článku 11 ods. 2 tohto nariadenia aplikovať a skúmať subjektívny úmysel žalobcu. Dĺžka prítomnosti žalobcu na území iného členského štátu a jeho situácia preukázali, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky, počas daného obdobia pobytu v Nórsku, nezachoval.

13. Sťažovateľka poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sžsk/38/2017 zo dňa 21. októbra 2018, v zmysle ktorého je otázka bydliska koncipovaná ako otázka faktická, ktorá je objektivizovaná až do tej miery, že niekedy ani úmysel a snaha dotknutej osoby nestačia na zachovanie bydliska v krajine pôvodu. Na tieto účely nie je rozhodujúca na prvom mieste citová väzba k svojmu rodisku, či rodičom, ani viac či menej určitý plán sa v budúcnosti opäť presťahovať do krajiny pôvodu, pričom skutočným bydliskom je miesto, kde osoba zvyčajne býva.

14. Krajský súd preto pochybil, ak na základe jednej skutočnosti - zníženie vyživovacej povinnosti, dal väčšiu dôkaznú silu ako ostatným skutočnostiam - dlhodobá prítomnosť v Nórsku, stabilná pracovná situácia a orientácia na nórsky pracovný trh, stabilná bytová situácia v Nórsku, plnenie daňových povinností v Nórsku. Podľa jej názoru sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, s poukazom na jeho rozsudky: 10Sžsk/5/2016, 1Sžso/26/2016, 1Sžsk/38/2017, v ktorých sa najvyšší súd stotožnil s právnym názorom žalovanej ohľadom bydliska. Na základe ustálenej rozhodovacej kasačného súdu rozhodovali aj viaceré krajské sudy v rokoch 2018 a 2019, na rozsudky ktorých poukázal.

15. Žalovaná navrhla, aby kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Žiline zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

18. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. V danom prípade bolo potrebné posúdiť najmä to, či žalovaný orgán verejnej správy pri svojom rozhodovaní postupoval zákonným spôsobom tak, aby bol naplnený účel zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom v čase jeho rozhodovania, či bolo dodržané základné a vykonávacie nariadenie, a či žalobca bol, tak ako tvrdil, ukrátený na svojich právach.

20. Podľa § 13 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. , v znení platnom v rozhodnom období, z poistenia v nezamestnanosti sa za podmienok ustanovených týmto zákonom poskytuje dávka v nezamestnanosti.

21. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. , poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

22. Podľa čl. 61 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 (Základné nariadenie); príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokolvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

23. Podľa čl. 61 ods. 2 Základného nariadenia; s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a) sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky: - doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia, - doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo - doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby

samostatnej zárobkovej činnosti.

24. Podľa čl. 65 ods. 2 Základného nariadenia; úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

25. Podľa čl. 65 ods. 5 Základného nariadenia; nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

26. Podľa čl. 11 ods. 1, 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 (Vykonávacie nariadenie); ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje Základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať: a) dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov; b) situáciu dotknutej osoby vrátane: i) povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy; ii) jej rodinného stavu a rodinných väzieb; iii) vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti; iv) v prípade študentov zdroja ich príjmov; v) jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná; vi) členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely (1). Ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu (2).

27. Podľa čl. 1 písm. j/ Základného nariadenia; na účely tohto nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

28. Z obsahu administratívneho spisu a vyjadrení účastníkov konania vyplýva, že žalobca podaním doručeným Sociálnej poisťovni dňa 21.08.2018, požiadal o dávku v nezamestnanosti. Bolo zistené, že pred odchodom do zahraničia preukázal dobu poistenia na Slovensku od roku 1993 do 23.01.2011. V období od 18.05.2011 do 31.07.2018 býval na území členského štátu - Nórska, kde bol v období od 13.05.2011 do 31.07.2018 zamestnaný, jeho pracovný pomer bol uzatvorený na dobu neurčitú a tam realizoval aj odvody. Tento bol ukončený zo strany žalobcu, ktorý po príchode na Slovensko požiadal o dávku v nezamestnanosti, pretože tu mal a má trvalé bydlisko. V Nórsku pracoval u jedného zamestnávateľa ako vodič, nepožiadal tam o dávku v nezamestnanosti z dôvodu odchodu na Slovensko a nežiadal o export dávky, pričom o tejto možnosti vedel. Ďalej bolo zistené, že v Nórsku býval v nájomnom byte, ktorý si sám zabezpečil, na Slovensku nevlastní nehnuteľnosť na bývanie, býva u rodičov, v nehnuteľnosti, ktorej je 3/8-novým spoluvlastníkom, pričom si vlastné bývanie zatiaľ neplánuje zabezpečiť. Má záujem ostať na Slovensku a neplánuje sa vrátiť do zahraničia.

29. Žalobca preukázal predložením formulára PDU1, osvedčeného príslušnou nórskou inštitúciou, dobu poistenia v nezamestnanosti na území Nórska od 18.05.2011 do 31.07.2018.

30. Najvyšší súd zistil, že žalovaná rozhodla na základe údajov zo svojho ako aj z informačného systému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, vyhlásenia žiadateľa na účely posúdenia bydliska zo dňa 21.08.2018, zápisnice zo dňa 11.12.2018, zohľadniac potvrdenie PDU1 kompetentnej inštitúcie v Nórsku.

31. Z dokladov predložených žalovanou kasačný súd nezistil, že by došlo k rozdielnym stanoviskám dotknutých inštitúcií sociálneho zabezpečenia Nórska a Slovenska o určení bydliska žalobcu a žalovaná preto neposudzovala úmysel, t. j. centrum záujmov posudzovanej osoby a vychádzala z toho, že bydliskom žalobcu v čase jeho zamestnania a poistenia na území iného členského štátu bolo územie Nórska, kde býval v podnájme. Z obsahu spisu nevyplýva, že by sťažovateľka zistovala, akého charakteru bolo bývanie žalobcu v Nórsku, či nájomný byt užíval sám alebo spoločne s inými osobami, či teda predmetné bývanie malo trvalejší, súkromný charakter, naznačujúci záujem na vytvorení trvalého bývania a vlastného mimopracovného zázemia alebo sa jednalo o spoločné bývanie viacerých osôb bez rodinných väzieb, prechodného - dočasného charakteru.

32. Žalobca predložil v konaní doklady preukazujúce časté, pravidelné návštevy Slovenska, takmer v mesačnej frekvencii, za účelom kontaktu s deťmi a matkou u ktorej býval a v súčasnej dobe aj býva. Jedná sa o rodinný dom, ktorého je spoluvlastníkom.

33. V súvislosti so správnym stanovením bydliska žiadateľa o dávky v nezamestnanosti, poukazuje kasačný súd na právne závery v obdobnej veci, uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu SR, č. k. 9Sžso/35/2012, podľa ktorého: „...vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 stanovuje postup pri vykonávaní základného nariadenia č.883/2004, a preto názor žalovanej, že skutočnosti uvedené v čl. 11 vykonávacieho nariadenia majú len dokresľujúci charakter pri posudzovaní situácie dotknutej osoby, a že tieto skutočnosti nie sú rozhodujúce, nie je správny. Práve naopak, skúmanie okolností uvedených v čl.11 vykonávacieho nariadenia pri posudzovaní centra záujmov dotknutej osoby nemožno zúžiť len na posudzovania dĺžky a stability zamestnania. Zobrať do úvahy je potrebné i ďalšie, nielen tam ako príklad uvedené okolnosti v ich vzájomnej súvislosti. Okolnosť, že dôvodom odchodu žalobkyne do iného členského štátu Európskej únie bolo nájsť si prácu, a následná kúpa bytu na území SR zjavne nasvedčujú úmyslu žalobkyne trvalo žiť na území SR. Žalovaná vyvodila záver o primárnej väzbe žalobkyne na štát zamestnania len z doby trvania zamestnania na území Veľkej Británie. Pokiaľ za potvrdenie takého záveru považovala obmedzený počet návštev žalobkyne v Slovenskej republike, takú okolnosť, vzhľadom na vzdialenosť a cieľ pobytu v štáte zamestnania so zohľadnením možností pracovného voľna (dovolenky) nemožno považovať za relevantný dôkaz zániku centra záujmov na území SR“.

34. Obdobnou problematikou sa zaoberal najvyšší súd aj v konaní č. 9Sžso/11/2015, keď v rozsudku zo dňa 25. januára 2017 uviedol: „Pokiaľ žalovaná poukazuje na to, že pri posudzovaní bydliska je rozhodujúcou stabilita zamestnania, ktorú je v zmysle rozsudku Súdneho dvora zo dňa 17. februára 1977, C 76-76 potrebné posudzovať nielen z hľadiska povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy, ale vhodné je vziať do úvahy aj charakter zamestnania, potrebu posudzovania v takom rozsahu je potrebné prisvedčiť. Žalovaná však opomenula, že sama také posudzovanie nevykonala a v rozhodnutí neuviedla; okrem poukázania na ustanovenia základného a vykonávacieho nariadenia a judikatúru ESD iba konštatovala že „so zreteľom na všetky dostupné informácie nie je možné považovať bydlisko navrhovateľa počas jeho posledného zamestnania v členskom štáte Európskej únie za zachované na území Slovenskej republiky a takisto ani doby poistenia v nezamestnanosti získané na území Veľkej Británie zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s čl. 61 základného nariadenia. Vyhodnotenie všetkých dostupných informácií však v jej rozhodnutí absentuje. Odvolací súd považuje za potrebné poznamenať, že z dôvodov rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 17. februára 1977, C 76-76 - Silvana Di Paolo proti Office national de l'emploi vyplýva, že bydlisko v jednom členskom štáte nemusí bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte. Z uvedeného rozsudku súčasne vyplýva, že pri posúdení bydliska je vhodné vziať do úvahy dĺžku a kontinuitu bydliska predtým, ako sa pracovník presťahoval, dĺžku trvania a cieľ jeho absencie, charakter zamestnania, ako aj zámer zúčastnenej osoby, ktorý vyplýva zo všetkých okolností.“

35. Z uvedeného vyplýva, že pre posúdenie miesta bydliska je potrebné skúmať i ďalšie okolnosti, nielen dĺžku zamestnania a bývanie pracovníka. V danom prípade orgány verejnej správy uvedeným spôsobom nepostupovali, nielenže podrobnejšie neskúmali charakter nájmu žalobcu v Nórsku ale ani ostatné

skutočnosti. Nevzali do úvahy, že vzhľadom na frekvenciu a dĺžku návštev Slovenska žalobcom počas zamestnania v Nórsku, nedošlo k oslabeniu jeho pôvodných individuálnych a rodinných väzieb na Slovensku.

36. Ako vyplýva z rozsudkov najvyššieho súdu, na ktoré najvyšší súd vyššie poukázal, nepostupoval Krajský súd v Žiline v rozpore s ustálenou judikatúrou kasačného súdu. V danej oblasti je potrebné pristupovať ku každej veci individuálne, prihliadať na všetky osobitosti každého prípadu, a preto nemožno na skúmanú vec aplikovať závery v skutkovo odlišných prípadoch, na ktoré poukazovala sťažovateľka v kasačnej sťažnosti.

37. Z uvedených dôvodov aj kasačný súd v zhode s názorom krajského súdu dospel k záveru, že sťažovateľka dostatočným spôsobom neskúmala a neodôvodnila, že žalobca si počas výkonu zamestnania (a platenia poistenia) v inom členskom štáte EÚ nezachoval centrum svojho záujmu, ako aj bydlisko na území Slovenskej republiky, a preto jej kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 SSP.

38. O trovách konania rozhodol podľa § 467 ods. 1 v spojení s §167 SSP tak, že hoci by úspešnému žalobcovi patrila náhrada dôvodne vynaložených trov kasačného konania, žiadne trovy tohto konania mu nevznikli, a preto mu ich náhradu nepriznal.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.